

دو فصلنامه طبّ جنوب

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر

سال ششم، شماره ۱، صفحه ۱-۷ (شهریور ۱۳۸۲)

ارزیابی واکسن DNA ترکیبی حاوی ژن گلیکوپروتئین‌های نوترکیب B-1 و D-1 ویروس هرپس سیمپلکس تیپ یک

محمد آقا ابراهیمیان^۱، دکتر محمدحسن روستایی^۲، دکتر حوریه سلیمان‌جاهی^۳، دکتر کیوان زندی^۴

^۱ کارشناسی ارشد ویروس‌شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس

^۲ استاد گروه ویروس‌شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس

^۳ استادیار گروه ویروس‌شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس

^۴ استادیار ویروس‌شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

چکیده:

ویروس هرپس سیمپلکس تیپ یک انسانی (HSV-1) عامل ایجاد بیماری‌های مهمی در انسان می‌باشد. با توجه به افزایش شیوع ویروس هرپس در جامعه و ظهور مستمر سویه‌های جدید مقاوم به درمانهای جاری، لازم است تا برای پیشگیری از ابتلاء افراد حساس و بروز بیماری در آنها اقدام به تولید یک واکسن مؤثر شود. برای این کار واکسن‌های متفاوتی تولید شده‌اند که واکسن‌های حاوی DNA از جمله کاندیداهای مناسب برای این مقصود می‌باشند. در این پژوهش با استفاده از کلونهای حاوی ژن کد کننده گلیکوپروتئین D ویروس هرپس سیمپلکس تیپ یک (pcDNA3-gD-1) یا ژن کد کننده گلیکوپروتئین B این ویروس (pcDNA3-gB-1) و یا ترکیبی از این دو کلون اقدام به ایمن‌سازی موشهای BALB/c حساس و سپس ارزیابی پاسخ ایمنی موشها شد. برای این کار سه گروه از موشهای BALB/c pcDNA3-gB-1 یا pcDNA3-gD-1 به ترتیب با: pcDNA3-gB-1 روز با کلونهای مربوط تلقیح شدند و قبل و بعد از هر تزریق از آنها خونگیری به عمل آمد. ضمناً به یک گروه مجزا از موشها به عنوان شاهد مثبت، سویه استاندارد KOS از ویروس هرپس تیپ یک (HSV-1) تزریق شد، حال آنکه به دو گروه مجزا نیز که به عنوان شاهد منفی در نظر گرفته شده بودند به ترتیب PBS و پلاسمید فاقد ژن تلقیح شد. بیست و یک روز پس از آخرین تزریق، موشهای مربوط به گروههای ۶ کائنه با تزریق ویروس وحشی-1 HSV مورد چالش قرار گرفتند. ضمناً آزمایش خشی سازی TCID₅₀ ویروس هرپس با رقت‌های دو برابر از هر کدام از نمونه خونهای تهیه شده انجام پذیرفت. یافته‌های به دست آمده از این پژوهش بیانگر این است که کلونهای فوق بنتهای و یا به طور توان توانستند سیستم ایمنی موشها را تحریک و ضمن ایجاد آنتی‌بادی خشی کننده ویروس حاد در آنها، باعث پیدایش مقاومت در موشها برابر ویروس چالش شوند. تولید آنتی‌بادی پس از سومین تزریق به حداقل مقدار خود رسید. موشهایی که به آنها ترکیبی از دو کلون تلقیح شده بود دارای عیار بالاتری از آنتی‌بادی‌های خشی کننده ویروس در مقایسه با دو گروهی که فقط یک کلون به آنها تزریق شده بود شدند، در حالی که در گروههای شاهد منفی آنتی‌بادی تولید نشد. در عین حال موشهای واکسینه در مقایسه با موشهای شاهد منفی توانستند مقاومت واضحی علیه ویروس چالش نشان دهند.

واژگان کلیدی: واکسن، ویروس هرپس سیمپلکس تیپ یک، گلیکوپروتئین D و B، کلون 1- gD-1، کلون 1- gB-1

در این پژوهش از هرکدام از کلونهای pcDNA3-gB-1 یا pcDNA3-gD-1 حاوی ژن کد کننده گلیکوپروتئین D یا B از ویروس Herpes Simplex Virus type 1 (HSV-1) بود. طور مجزا یا توانم به عنوان کاندیدا جهت ایمن‌زایی موش‌های BALB/c حساس استفاده شد. برای انجام این کار گروههای مختلف موشها به طور مجزا با هرکدام از کلونهای فوق و مخلوطی از آنها تزریق و نتیجه حاصل از این کار با نتایج به دست آمده از تزریق گروههای شاهد مثبت یا منفی که به ترتیب با سوش استاندارد ویروس HSV-1 به نام KOS، یا PBS یا پلاسمید فاقد ژن تزریق شده بودند مقایسه گشت. در پایان تمام گروههای ۶ گانه موش با ویروس حاد HSV-1 چالش شدند که نتیجه کار نشان دهنده توانایی کلونهای در القاء ایمنی علیه ویروس حاد بود.

مواد و روشها:

موشها

موش‌های BALB/c ماده با سن هشت تا دوازده هفت‌هه از مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی خریداری و در شرایط مطلوب نگهداری شدند.

سلول

در این پژوهش برای تکثیر ویروس از رده سلولهای پایدار کلیه گوساله استفاده شد. منشاء این سلولها از کلیه سالم یک گوساله نر ۱۰ روزه بوده است که توسط دکتر خدمتی در مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی با پاسازهای منظم و مکرر به رده پایدار تبدیل شده است.

مقدمه:

ویروس‌های هرپس سیمپلکس تیپ یک HSV-1 و HSV-2 باعث طیف وسیعی از بیماری‌های انسانی می‌شوند که شامل عفونت‌های سیستمیک در نوزادان و افراد دارای ایمنی ناقص، عفونت‌های موضعی مانند استوماتیت التهاب قرنیه، عفونت در ارگان‌های تناسلی (Genitalis)، انسفالیت و عفونت‌های احشایی در میزبان با ایمنی سازشکار Immunocompromised می‌باشد(۱-۳). هر دو ویروس فوق توانایی منحصر به فردی در ایجاد خفتگی پس از عفونت اولیه در گانگلیون‌های افراد آلوده دارند. بنابراین همیشه این افراد در معرض خطر بیماری راجعه قرار دارند. علیرغم کوشش بسیار طی سالیان متعدد، واکسن پیشگیری کننده مؤثری علیه عفونت‌های HSV وجود ندارد (۴). مطالعات اخیر حکایت از آن دارد که ایمنی هومورال Humoral و ایمنی با واسطه سلولی Cell Immunity (HMI) از جمله مکانیسم‌های Mediated Immunity (CMI) ایمنی مربوط به کنترل بیماری HSV هستند(۵).

گرچه واکسن ویروس زنده تخفیف حدت یافته (Live attenuated virus vaccine) القاء کند ولی نگرانیهایی در مورد مصرف این واکسن وجود دارد که از آن جمله می‌توان به توانایی ویروس واکسن در ایجاد خفتگی، فعال شدن مجدد یا تلفیق با ویروس بیماری‌زا، و پتانسیل انکوژن بودن تعدادی از ژن‌های HSV اشاره کرد. واکسن‌های ساب یونیت Subunit vaccines بی‌خطر هستند ولی نسبت به واکسن‌هایی که دارای ارگانیسم‌های تکثیر شونده هستند کارایی کمتری در القاء CMI دارند. واکسن‌های DNA ای کاندیدای دیگری برای پیشگیری از بیماری‌های ناشی از HSV هستند. ایمن‌سازی با واکسن ای که حاوی DNA پلاسمیدی کد کننده ژن‌های DNA ویروسی تحت کنترل پروموتور قوی یوکاریوت است، بیان داخل سلولی پروتئین‌ها را به همراه دارد (۶).

به طور مجزا در محیط آگاردار L.B دارای $50 \mu\text{g}/\text{ml}$ آمپیسیلین تکثیر داده شد.

از دیاد پلاسمیدها، تعیین غلظت و هضم آنزیمی با BamHI

pcDNA3-gB-1 و gD-1 در مقیاس کم از روش جوشاندن (Boiling Minipreparation) و در تولید (Alkaline Lysis Maxipreparation) استفاده و غلظت DNA پلاسمیدی استخراج شده با استفاده از روش اسپکتروفوتومتری تعیین شد (۷-۸). به منظور تأیید وجود ژن‌های gB-1 و gD-1 در پلاسمیدهای نوترکیب pcDNA3-gB-1 و pcDNA3-gD-1 مخصوصاً مینی پرپ و ماکسی پرپ هریک از این پلاسمیدها به طور جداگانه تحت هضم آنزیمی با BamHI فراورده‌های حاصل از آن بر روی ژل آگارز ۱ درصد الکتروفورز گشت.

تعیین MLD₅₀

(50 Percent Mouse Lethal Dose) MLD₅₀ با استفاده از روش کربر (Karber) تعیین شد.

ایمن‌سازی موشهای BALB/c و خونگیری

موشهای BALB/c سالم و حساس در ۶ گروه ده‌تایی تقسیم و به هریک از گروه‌ها یکی از مواد به شرح و میزان زیر تزریق شد:

الف) پلاسمید بیان کننده ژن gD-1 به میزان ۹۰ میکروگرم در ۱۰۰ میکرولیتر PBS

ویروس

ویروس وحشی هرپس سیمپلکس تیپ ۱ از یک بیمار مبتلا به ضایعات جلدی-مخاطی در صورت جدا و تعیین هویت شده بود. برای کار با ویروس استاندارد نیز از سویه KOS استفاده شد. هر کدام از این ویروسها به طور مجزا دریاخته‌های پایدار کلیه گوساله تکثیر داده شد و پس از تعیین TCID₅₀ آنها، در فریزر -۷۰ درجه سانتیگراد نگهداری شد.

محیط کشت سلول

از محیط DMEM (Dulbecco's Modified Essential Medium) حاوی ۱۰ درصد سرم حرارت دیده گوساله برای تکثیر یاخته‌ها استفاده شد. پس از آلودهسازی یاخته‌ها با ویروس، مقدار سرم در محیط به ۲ درصد تقلیل داده شد.

باکتری

از سویه E.coli DH5α باکتری برای تکثیر پلاسمیدهای مورد استفاده در این پژوهش بهره‌گیری شد. این باکتری در محیط L.B فاقد آمپیسیلین رشد و تکثیر داده شد.

پلاسمیدها

از دو کلون pcDNA3-gB-1 و pcDNA3-gD-1 ویروس که به ترتیب واجد ژن کد کننده گلیکوپروتئین D هرپس سیمپلکس تیپ یک و ژن کد کننده گلیکوپروتئین B این ویروس بودند استفاده شد. هر کدام از این کلونها دارای پرومتوور اولیه ویروس سیتومگال Cytomegalovirus (CMV) هستند که ژن مربوط در پائین دست آن جایسازی شده و هر دو کلون دارای ژن ایجاد مقاومت برابر آمپیسیلین می‌باشند. برای تکثیر این کلونها از سویه E.coli استفاده و باکتری میزبان با روش شوک حرارتی ترانسفورم گشت. سپس هر کدام از باکتریهای ترانسفورم شده

نتایج:

در شکل ۱ نتیجه الکتروفورز محصولات مینی پرپ کلنی های واجد pcDNA3-gB-1 و BamHI pcDNA3-gD-1 پس از هضم آنزیمی با نشان داده شده است. همانطور که در این شکل مشاهده می شود هضم ژنوم هر کلون منجر به پیدايش دو قطعه DNA شده است. در ستون M استاندارد وزن ملکولی DNA و در هر کدام از ستونهای ۱ و ۲ دو باند مشاهده می شود. باندهای ستون ۱ شامل قطعه pcDNA3 با طول ۵۴۴۶ و قطعه مربوط به ژن gB-1 با طول حدود ۲۸۵۰ نوکلئوتید و باندهای ستون ۲ شامل قطعه مربوط به pcDNA3 با طول ۵۴۴۶ و باند مربوط به ژن gD-1 با طول حدود ۱۲۰۰ نوکلئوتید است. همچنین نتایج حاصل از آزمایش خشی سازی ویروس با نمونه های پلاسمای به دست آمده از موش های گروه تست و کنترل نشان داد که هر یک از ساختارهای DNA ای اعم از pcDNA3-gB-1، pcDNA3-gD-1 یا ترکیب توأم آنها قادر به القاء پاسخ آنتی بادی خشی کننده در حیوانات تزریق شده هستند. قبل از هر گونه تزریق، آزمایش نمونه های پلاسمای در رقت $\frac{1}{2}$ نشان داد که کلیه نمونه ها فاقد آنتی بادی اولیه ضد HSV-1 بودند. سطح آنتی بادی موجود در پلاسمای حیوانات بیست و یک روز پس از اولین، دومین و سومین تزریق ۱ pcDNA3-gB-1 به ترتیب برابر بود با: کمتر از $\frac{1}{8}$ ، بین $\frac{1}{16}$ تا $\frac{1}{32}$ ، و بین $\frac{1}{128}$ تا $\frac{1}{256}$. این سطح از آنتی بادی در پلاسما پس از سه تزریق- ۱ به ترتیب برابر بود با: کمتر از $\frac{1}{8}$ ، بین $\frac{1}{32}$ تا $\frac{1}{128}$ و بین $\frac{1}{128}$ تا $\frac{1}{256}$. در حالی که حیوانات دریافت کننده ترکیب توأم این کلونها عیار بالاتری از آنتی بادی خشی

ب) پلاسمید بیان کننده ژن gB-1 به میزان ۹۰ میکرو گرم در PBS ۱۰۰ میکرولیتر

ج) ترکیبی از هر دو پلاسمید نوترکیب فوق به میزان ۴۵ میکرو گرم از هر فراورده پلاسمیدی در ۱۰۰ میکرولیتر PBS

د) ویروس استاندارد HSV-1، سویه KOS با عیار ۳۰۰۰ TCID₅₀ ذره ویروس در ۱۰۰ میکرولیتر سوسپانسیون ویروسی

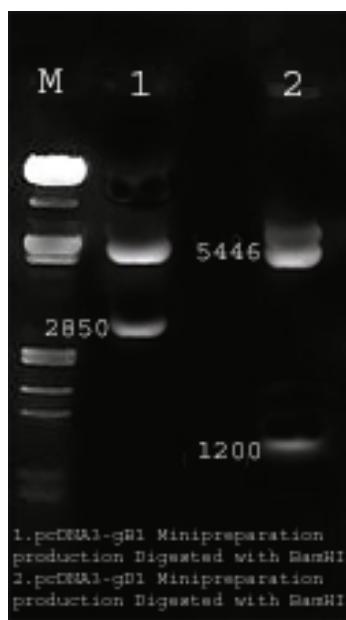
ه) pcDNA3 فاقد ژن به میزان ۹۰ میکرو گرم در ۱۰۰ میکرولیتر PBS

و) PBS به میزان ۱۰۰ میکرولیتر ویروس استاندارد KOS از راه داخل صفاقی تزریق و بقیه مواد فوق از راه داخل عضلانی تلقیح شد. از همه موشها قبل از تلقیح خونگیری به عمل آمد و آزمایش خشی سازی ویروس با پلاسمای آنها انجام شد.

هر یک از گروه ها تحت سه تزریق به فاصله بیست و یک روز از هم قرار گرفتند و قبل از تزریق اول و بیست و یک روز پس از هر تزریق، از موشها خونگیری و جهت ارزیابی عیار آنتی بادی خشی کننده ویروس در آنها مورد ارزایش قرار گرفت. برای این کار ابتدا هر یک از نمونه های پلاسما به مدت ۳۰ دقیقه در ۵۶ درجه سانتیگراد حرارت داده شدند و سپس رقت های دو برابر از هر پلاسما با حجم مساوی از ۱۰۰ TCID₅₀ ویروس وحشی هرپس سیمپلکس تیپ یک مخلوط و پس از حرارت دهی در ۳۷ درجه سانتیگراد به مدت ۳۰ دقیقه، به یاخته های پایدار کلیه گوساله تلقیح شد.

چالش موش های BALB/c با ویروس وحشی HSV-1

هر یک از گروه های ۶ گانه مذکور با ۱/۶۵۰ MLD₅₀ از ویروس وحشی HSV-1 با تزریق داخل صفاقی چالش شدند.

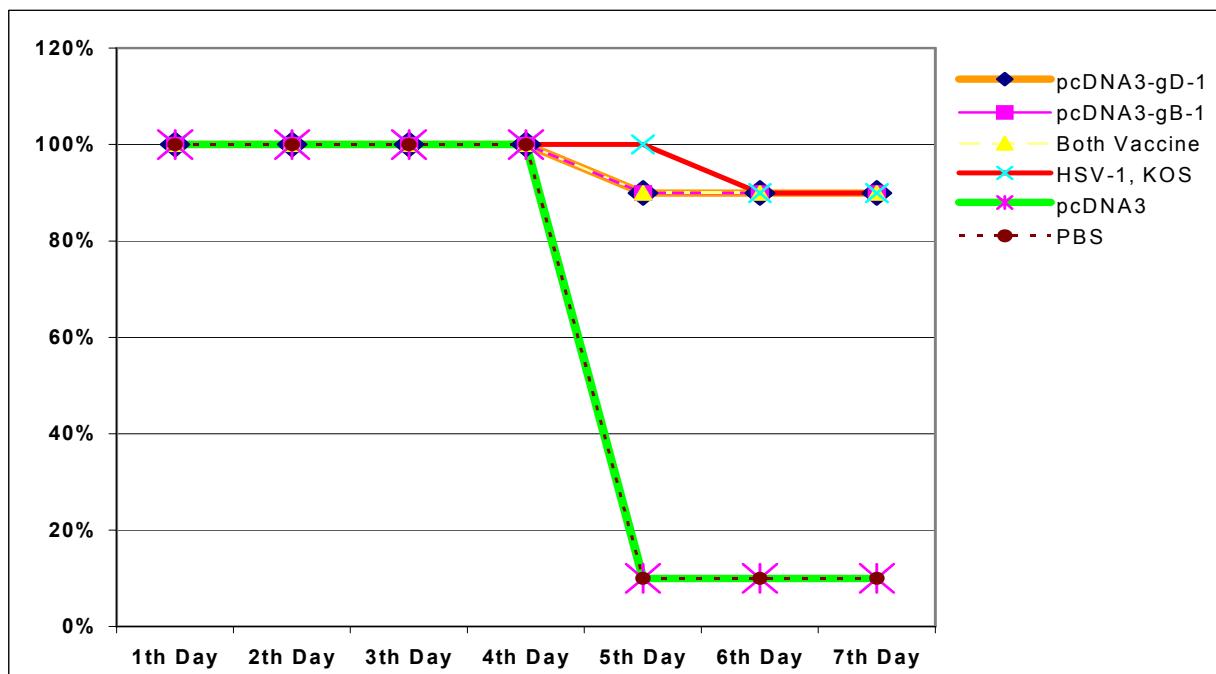

شکل ۱ - نتیجه الکتروفورز محصولات مبنی پرپ کلتی های واجد pc DNA A3-gD-1 و pcDNA3-gB-1 پس از هضم آنزیمی با BamHI : استاندارد وزن ملکولی DNA 1:2 pcDNA3-gB-1 هضم شده با آنزیم BamHI

همچنین پس از چند آزمایش مشخص شد که MLD₅₀ ۲/۲ برابر بود با: TCID₅₀ ۲۰۰۰۰۰. در راستای بررسی حفاظت موشهای BALB/c ایمن شده، برابر چالش با ڈز کشنده ویروس وحشی، بیست و یک روز پس از آخرین تزریق، همه گروههای موشی با ۱.۶۵ MLD₅₀ از ویروس وحشی HSV-1 چالش شدند. همانطور که در نمودار ۱ مشاهده می شود در حالی که ۹۰ درصد از موشهای گروههای (الف) تا (د) در گروههای آزمایش و شاهد مثبت تا هفت روز پس از چالش با ویروس حاد HSV-1 زنده ماندند، فقط ۱۰ درصد از حیوانات گروههای (ه) و (و) در گروههای شاهد منفی توانستند برابر ویروس چالش مقاومت لازم به ذکر است که در اکثر موارد عالیم فلچ پاهای عقب قبل از مرگ حیوان ظاهر شد

را نشان دادند که به ترتیب برابر بود با: کمتر از $\frac{1}{8}$ تا $\frac{1}{128}$ ، و بین $\frac{1}{64}$ تا $\frac{1}{256}$. گروه موشهای تزریق شده با ویروس استاندارد KOS (سویه HSV-1) بالاترین سطح از آنتی بادی را تولید کردند که بعد از دومین و سومین تزریق به ترتیب بین $\frac{1}{16}$ تا $\frac{1}{128}$ ، و بین $\frac{1}{128}$ تا $\frac{1}{512}$ بود. گروههای (ه) و (و) قادر آنتی بادی ضد HSV-1 قابل ردیابی در پلاسمما بودند. بیشترین تغییر در عیار آنتی بادی های حاصل از تزریق ڈزهای یادآور اول و دوم مربوط به گروه دریافت کننده واکسن توام که پس از تزریق اولین ڈز یادآور بالاترین عیار آنتی بادی را داشت پس از تزریق یادآور دوم، در رتبه دوم از لحاظ افزایش مقدار عیار آنتی بادی قرار گرفت.

نمودار ۱، درصد موشهای تزریق شده که پس از چالش با ویروس وحشی HSV-1 تا هفت روز زنده ماندند کنند.

ژن‌های مربوط به این پروتئین‌ها برای راهاندازی پاسخ ایمنی در موشهای حساس BALB/c استفاده شد. در این تحقیق پس از آزمایش‌های دقیق و تکرار این آزمایشها نشان داده شد که ایمن‌سازی با هر یک از پلاسمیدهای کد کننده ژن‌های HSV-1 gD یا gB ویروس HSV-1 منجر به تولید آنتی‌بادی‌های خشنی کننده ویروس وحشی HSV-1 می‌شود ولی ایمن‌سازی با ترکیب توان این ساختارها مؤثرتر است. چنانکه متوسط عیار آنتی‌بادی در پلاسمای موشهای دریافت کننده واکسن توان پس از دومین تزریق بالاتر از گروههای واکسینه دریافت کننده هریک از ساختارهای DNA ای فوق بتنهایی بود، ولی این عیار در هیچیک از گروههای آنچه که در گروه دریافت کننده ویروس استاندارد و فعال نرسید، زیرا در این گروه ویروس در یاخته‌های حساس موش تکثیر کرده و انسووهی از گلیکوپروتئین‌های سطحی ویروس تولید گشته بود. این یافته حاکی از آن است که وجود بیش از یک القاء‌کننده سیستم ایمنی میزبان می‌تواند

در انتهای، ویروس HSV-1 از نمونه‌های مغز، ریه، غدد لنفاوی، ماهیچه‌ها، کبد و مغز موشهای تلف شده پس از چالش جدا شد.

بحث:

ویروس هرپس سیمپلکس تیپ یک دارای حدود ۱۳ پروتئین در پوشینه خود است که از این میان حداقل ۱۰ پروتئین به صورت گلیکوزیله می‌باشند که هرکدام وظیفه‌ای را برای فعالیت‌های تکثیری ویروس به عهده دارند. گلیکوپروتئین‌های D و B در مراحل اولیه اتصال و ورود HSV به سلول میزبان نقش دارند (۹ و ۱۰) و ژن‌های این گلیکوپروتئین‌ها در HSV-1 و HSV-2 بسیار حفاظت شده‌اند (۱۰). با توجه به اهمیت افزونتر gB-1 و gD-1 در ایجاد عفونت در یاخته‌های حساس و القاء تولید آنتی‌بادی‌های خشنی کننده ویروس عفونی (۱۱-۱۴)، در این پژوهش از فراورده‌های نوترکیب حاوی

شده‌اند، قادرند بدن را وادار به تولید اینمی محافظت کننده برابر چالش با ڈز کشنده نمایند. ولیکن در تحقیقات بیشتر باید دید که آیا تزریق یک ڈز واکسن باز هم برای ایجاد حفاظت در موشها کافی است.

تشکر و قدردانی:

از آقای پروفسور همایون قیاسی، استاد UCLA و آقای دکتر کمال الدین خدمتی به ترتیب به خاطر تأمین کلونها و یاخته‌های پایدار BK سپاسگزاری می‌شود.

در پیدایش و افزایش آنتی‌بادی‌های خشی کننده ویروس حاد مؤثر باشد که با توجه به اینکه محققین دیگر، از جمله قیاسی و همکاران توانسته‌اند با استفاده از بیش از دو گلیکوپروتئین باعث تولید بیشتر آنتی‌بادی‌های خشی کننده در خون موشها تحت آزمایش شوند بنابراین این نظریه تأیید می‌شود. نتایج حاصل از چالش موشها اینمی شده نشان داد که در مقایسه با موشها شاهد منفی، موشها دریافت کننده کلونها و یا ویروس استاندارد توانستند مقاومت کاملاً آشکاری را برابر ڈز کشنده ویروس وحشی HSV-1 از خود نشان دهند. این یافته‌ها بیانگر این واقعیت است که هریک از گلیکوپروتئین‌های نوترکیب gD-1 یا gB-1 و یا مجموع آنها که در بدن موش تولید

REFERENCES:

- Fields BN, Knipe DM, Howley PM, et al. Fields Virology. 4th ed U.S.A: Lippincott Raven Publisher, 2001; 2399 - 2509.
- Baghian A, Chouljenko VN, D'Auvergne O, et al. Protective immunity against lethal HSV-1 challenge in mice by nucleic acid-based immunization with herpes simplex virus type-1 genes specifying glycoproteins gB and gD. J Med Microbiol 2002; 51: 350 - 7.
- Horsburgh BC, Chen SH, Hu A, et al. Recurrent acyclovir-resistant herpes simplex in an immunocompromised patient: Can strain differences compensate for loss of thymidine kinase in pathogenesis? J Infect Dis 1998; 178: 618 - 25.
- Deshpande SP, Kumaraguru U, Rouse BT. Why do we lack an effective vaccine against herpes simplex virus infections? Microbes Infection 2000; 2: 973 - 8.
- Bernstein DI, Stanberry LR. Herpes simplex virus vaccines. Vaccine 1999; 17: 1681 - 9.
- Hanahan D. Studies on transformation of Escherichia coli with plasmids. J Mol Biol 1983; 166: 557 - 80.
- Karcher SJ. Mol Biol - A Project Approach. U.S.A: Academic Press, 1995,605.
- Ausubel FM, Brent R, Kingston RE. Short protocols in molecular biology. 3rd ed. U.S.A: John Wiley and Sons,1995,505.
- Plummer G. Review of the identification and titration of antibodies to herpes simplex viruses type I and II in human sera. Cancer Res 1973; 33: 1469 - 76.
- Kosovsky J, Vojvodova A, Oravcova I, et al. Herpes Simplex Virus 1 (HSV-1) strain HSZP Glycoprotein B Gene: Comparison of mutations among strains differing in virulence. Virus Genes 2000; 20: 27 - 33.
- Ghiasi H, Nesburn AB, Kaiwar R, et al. Immunoselection of recombinant baculoviruses expressing high levels of biologically active herpes simplex virus type 1 glycoprotein D. Arch Virol 1991; 121: 163 - 178.
- Nesburn AB, Burke RL, Ghiasi H, et al. Vaccine therapy for ocular Herpes Simplex Virus (HSV) infection: Periorbital vaccination reduces spontaneous ocular HSV type 1 shedding in latently infected rabbits. J Virol 1994; 68: 5084 - 92.
- Domingo C, Gadea I, Pardeiro M, et al. Immunological properties of a DNA plasmid encoding a chimeric protein of herpes simplex virus type 2 glycoprotein B and glycoprotein D. Vaccine 2003; 21: 3565 - 74.
- Bourne N, Milligan GN, Schleiss MR, et al. DNA immunization confers protective immunity on mice challenged intravaginally with herpes simplex virus type 2. Vaccine 1996; 14: 1230 - 4.